

Ársreikningur 2019

B-deild LSR

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Engjateigi 11

105 Reykjavík

430269-6669

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra.....	2-7
Áritun óháðs endurskoðanda.....	8-9
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.....	10
Efnahagsreikningur.....	11
Sjóðstreymi.....	12
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu.....	13
Skýringar.....	14-34
Kennitölur - Fimm ára yfirlit.....	35
Viðauki I - Deildaskipt yfirlit LSR.....	36-39

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Starfsemi sjóðsins

B-deild LSR starfar samkvæmt lögum nr. 1/1997 um LSR, lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktum sem settar hafa verið um starfsemi sjóðsins og öðrum reglum sem um lífeyrissjóði gilda. Stjórnin hefur einnig samþykkt margvíslegar reglur sem gilda um starfsemi sjóðsins. Hlutverk sjóðsins er:

- Að greiða sjóðfélögum lífeyri.
- Að tryggja sjóðfélaga fyrir tekjumissi í kjölfar örorku og stuðla að fjárhagslegu öryggi maka og barna við andlát sjóðfélaga.
- Að taka við iðgjöldum og varðveita upplýsingar um réttindi sjóðfélaga.
- Að ávaxta fjármuni sjóðsins með sem bestum hætti með hliðsjón af fjárfestingarstefnu að teknu tilliti til áhættu.

LSR er starfræktur í þremur deildum og er hver deild með aðskilinn fjárhag. Deildir sjóðsins eru: A-deild, B-deild og Séreign LSR. Deildaskipt yfirlit LSR er að finna í viðauka I.

LSR fagnaði 100 ára afmæli á árinu 2019. Forveri LSR og jafnframt fyrsti lífeyrissjóðurinn sem stofnaður var á Íslandi varð til 28. nóvember 1919, með gildistöku laga nr. 72/1919 um stofnun lífeyrissjóðs fyrir embættismenn. Með lögum nr. 101/1943 var nafni sjóðsins breytt í Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins. Lögin tóku gildi á árinu 1944 og fólu m.a. í sér að öllum ríkisstarfsmönnum sem ráðnir voru til eins árs eða lengur var veitt aðild að sjóðnum.

Eignir og ávöxtun

Hrein eign til greiðslu lífeyris nam 268.540 milljónum kr. í árslok 2019 samanborið við 248.892 milljónir kr. árið áður.

Nafnávöxtun ársins 2019 var 18,2% sem samsvarar 15,1% raunávöxtun. Hrein raunávöxtun, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum var 14,8%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 5,5%, síðustu 10 ára 5,9% og síðustu 20 ár hefur meðaltalið verið 3,8%.

Iðgjaldagreiðslur og fjöldi sjóðfélaga

Á árinu 2019 námu lögbundin iðgjöld 1.689 milljónum kr. samanborið við 1.990 milljónir kr. árið áður. Virkir sjóðfélagar, þ.e. sjóðfélagar sem greiða iðgjöld til sjóðsins að meðaltali í hverjum mánuði, voru 1.795 á árinu 2019 samanborið við 2.164 á árinu 2018. Í árslok 2019 áttu 37.064 sjóðfélagar réttindi hjá sjóðnum.

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar

Á árinu 2019 greiddi ríkissjóður 7 milljarða kr. skv. fjárlögum inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Aðrar innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar voru í formi viðbótariðgjalda og námu þær 802 milljónum kr. á árinu 2019. Á árinu 2019 samdi ríkissjóður við þrjá launagreiðendur um yfirtöku á skuldbindingum að fjárhæð 183,2 milljónir kr.

Lífeyrisgreiðslur og fjöldi lífeyrisþega

Á árinu 2019 námu greiðslur til lífeyrisþega 53.329 milljónum kr. samanborið við 49.848 milljónir kr. árið áður. Meðalfjöldi lífeyrisþega var 17.120 á árinu 2019 samanborið við 16.431 á árinu 2018. Endurgreiðslur launagreiðenda á lífeyrisgreiðslum námu 20.448 milljónum kr. á árinu 2019 og var endurgreiðsluhlutfallið 38,3%.

Fjárfestingartekjur og rekstrarkostnaður

Hreinar fjárfestingartekjur voru 43.077 milljónir kr. en voru 15.860 milljónir kr. árið áður. Rekstrarkostnaður sjóðsins, þ.e. skrifstofu- og stjórnunarkostnaður nam 560 milljónum kr. samanborið við 588 milljónir kr. árið áður. Rekstrarkostnaður í hlutfalli af meðalstöðu eigna var 0,22% en var 0,23% árið áður. Stöðugildi LSR voru 53 á árinu 2019 og hlutdeild B-deildar var 23,3 stöðugildi. Hlutdeild B-deildar í launakostnaði LSR nam 276 milljónum kr. af heildarfjárhæð launa og 74 milljónum kr. af launatengdum gjöldum. Sjá nánari upplýsingar í skýringu nr. 7.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Tryggingafræðileg úttekt

Áfallin skuldbinding sjóðsins í árslok 2019 var 950.827 milljónir kr. og hækkaði um 5,1% á árinu. Samkvæmt útreikningi tryggingastærðfræðings eiga launagreiðendur að standa undir 508.218 milljónum kr. af skuldbindingum sjóðsins með greiðslu lífeyrishækkana. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 442.609 milljónir kr. Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris í árslok 268.540 milljónir kr. og endurmetin hrein eign hans var 251.821 milljón kr. Fyrir þeim 190.787 milljónir kr. sem upp á vantar til að fjármagna skuldbindingar sjóðsins að fullu á hann kröfu á ríkissjóð vegna bakábyrgðar. Nánari upplýsingar um tryggingafræðilega stöðu má sjá í sérstöku yfirliti og í skýringu nr. 14.

Staða sjóðsins er nú í fyrsta skipti reiknuð út frá sértækum líkum varðandi dánartíðni og örorku. Sértækar líkur eru reiknaðar út frá öllum sjóðfélögum sem eiga réttindi hjá LSR, þ.e. bæði þeim sem eiga réttindi í B-deild og A-deild sjóðsins. Sértækar líkur fyrir LSR eru frábrugðnar almennum líkum á þann hátt að sjóðfélagar LSR lifa almennt lengur. Útreikningur skuldbindinga miðað við sértækar líkur hefur því neikvæð áhrif á tryggingafræðilega stöðu þar sem gert er ráð fyrir að lífeyrisþegar njóti greiðslna úr sjóðnum til lengri tíma en áður var miðað við. Ef staða sjóðsins í árslok 2019 hefði verið reiknuð með sömu forsendum og voru notaðar við úttekt á sjóðnum í árslok 2018 væri áfallin staða hans betri sem nemur 43.655 milljónum kr. og heildarstaðan betri um sem nemur 44.160 milljónum kr. í árslok.

Stjórnarhættir og áhættustýring

LSR leggur áherslu á góða stjórnarhætti. Í stefnuyfirlýsingu sjóðsins segir; LSR tileinkar sér ábyrga starfshætti, með vönduð vinnubrögð, fagmennsku og frumkvæði að leiðarljósi. Sjóðurinn leggur áherslu á fyrirmyndarþjónustu og öfluga upplýsingatækni. Þannig verður LSR traustur lífeyrissjóður og sjóðfélögum örugg samfylgd.

Stjórn sjóðsins er skipuð átta einstaklingum. Fjármála- og efnahagsráðherra skipar fjóra stjórnarmenn, stjórn BSRB skipar tvo, stjórn BHM einn og stjórn KÍ einn. Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins í samræmi við lög um lífeyrissjóði, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins.

Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans, gengur frá starfslýsingu hans og setur honum erindisbréf. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins í umboði stjórnar.

Endurskoðunarnefnd er undirnefnd stjórnar og er hún skipuð til eins árs í senn. Hún starfar í samræmi við IX. kafla laga um ársreikninga nr. 3/2006. Nefndin hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, tilhögun innra eftirlits og aðferðum við áhættumat í því skyni að auka trúverðugleika í starfsemi sjóðsins.

Stjórn sjóðsins hefur samþykkt stjórnarháttayfirlýsingu og er henni ætlað að styðja við góða og ábyrga stjórnarhætti. Með góðum stjórnarháttum í starfsemi LSR er lagður grunnur að traustum samskiptum stjórnenda og starfsmanna sjóðsins við sjóðfélaga, launagreiðendur og ábyrgðaraðila sjóðsins. Með góðum stjórnarháttum er stuðlað að gagnsæi í starfsemi sjóðsins. Við mótun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar almenn viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja.

Stjórn sjóðsins hefur jafnframt sett sér starfsreglur. Í starfsreglunum er fjallað um starfsemi, skipan og verksvið stjórnar. Í starfsreglunum er m.a. litið til samþykktar sjóðsins og laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sérstaklega er litið til þeirra ákvæða er lúta að stjórnarháttum lífeyrissjóða og hæfi. Stjórnarháttayfirlýsingin og starfsreglur stjórnar eru aðgengilegar á vef sjóðsins ásamt fleiri innri reglum sem sjóðurinn hefur sett sér.

Hér á næstu síðu er að finna yfirlit yfir löggjöf, stjórnvaldsreglur, leiðbeinandi tilmæli FME ásamt reglum og stefnum sem LSR hefur sett sér. Listinn er til upplýsinga og er ekki tæmandi. Yfirlit yfir lög, reglugerðir og aðrar reglur opinberra aðila sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða er m.a. að finna á vef FME.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Lög frá Alþingi:

- Lög nr. 1/1997 um LSR.
- Lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Reglugerðir:

- Reglugerð nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.
- Reglugerð nr. 698/1998 um ráðstöfun iðgjalds til lífeyrissparnaðar og viðbótartryggingarverndar.
- Reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar, með síðari breytingum.
- Reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða.

Reglur og leiðbeiningar FME:

- Reglur nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða.
- Reglur nr. 180/2013 um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða.
- Reglur nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 3/2010 um hæfi lykilstarfsmanna.
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 6/2014 um útvistun hjá eftirlitsskyldum aðilum.
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 1/2019 vegna áhættu við rekstur upplýsingakerfa eftirlitsskyldra aðila.

Stefnur sem LSR hefur sett sér:

- Áhættustefna.
- Fjárfestingarstefna.
- Hluthafastefna.
- Stefna um ábyrgar fjárfestingar.
- Gæðastefna.
- Jafnréttisáætlun.
- Persónuverndaryfirlýsing.
- Skjala - og upplýsingastefna.
- Starfskjarastefna.
- Starfsmannastefna.
- Upplýsingaöryggisstefna.
- Útvistunarstefna.
- Þjónustustefna.

Reglur í starfsemi LSR:

- Reglur um hlutverk stjórnar, framkvæmdastjóra og annarra starfsmanna við ávöxtun eigna sjóðsins.
- Reglur um lán lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins.
- Reglur um upplýsingagjöf til stjórnar um rekstur.
- Samþykktir sjóðsins.
- Siða- og samskiptareglur.
- Starfsreglur endurskoðunarnefndar.
- Starfsreglur stjórnar.
- Stjórnarháttayfirlýsing.
- Verklagsreglur um verðbréfiðskipti lífeyrissjóðsins, stjórnar hans og starfsmanna.
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna.
- Verklagsreglur um varnir gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Áhættustýring sjóðsins byggir á framangreindri reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Markmið áhættustefnu sjóðsins er að auka öryggi í starfsemi hans með því að greina, fylgjast með og takmarka áhættu í rekstri sjóðsins. Áhættan nær bæði til atvika sem lúta að eignum og skuldbindingum sjóðsins sem og rekstrarlegum þáttum. Nánari umfjöllun um áhættuþætti sem hafa verið skilgreindir í starfsemi sjóðsins, áhættustýringu og áhættustefnu má sjá í skýringu 17.

Áhættustefnan er eitt af lykilverkfærum stjórnar við að uppfylla skyldur sínar gagnvart sjóðnum. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar hún að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Eitt af verkefnum stjórnar er að móta innra eftirlit lífeyrissjóðsins og skjalfesta eftirlitsferla. Allir helstu ferlar í starfseminni hafa verið skjalfestir og hlutverk skilgreind. Lögð er áhersla á að greina helstu áhættuþætti og hefur sjóðurinn innleitt virkt eftirlit til að draga úr áhættu í starfsemi sjóðsins.

Ófjárhagslegar upplýsingar

LSR telst eining tengd almannahagsmunum skv. lögum um ársreikninga nr. 3/2006. Meginhlutverk lífeyrissjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri. Um lífeyrissjóðinn, uppbyggingu og hlutverk gilda sérstök lög, lög nr. 1/1997, en auk framangreindra sérlaga um lífeyrissjóðinn gilda almenn lög um lífeyrissjóði nr. 129/1997.

LSR skal ekki hafa með höndum aðra starfsemi en þá sem nauðsynleg er til að taka við og ávaxta iðgjöld og greiða lífeyri. LSR hefur sett sér starfsreglur sem stjórn starfar eftir. Er þar m.a. kveðið á um að stjórnarmenn og framkvæmdastjóri skulu ekki taka sæti í stjórnnum fyrirtækja í umboði sjóðsins eða sitja í stjórnnum fyrirtækja sem sjóðurinn fjárfestir í. Það sama á við um starfsmenn sjóðsins. Starfsmenn sjóðsins geta þó tekið sæti í stjórnnum, fjárfestingarráðum og ráðgjafarráðum fyrirtækja sem stofnuð eru til að sinna sérstökum þáttum í starfsemi sjóðsins eða fyrirtækjum, sem sjóðurinn á hlut í, og hafa eingöngu fjárvörslu og fjármálaumsýslu að markmiði. Í starfsreglunum er kveðið á um að stjórnarmenn megi ekki gera ráðstafanir sem eru til þess að afla ákveðnum sjóðfélögum, fyrirtækjum eða öðrum ótilhlýðilegra hagsmuna umfram aðra aðila eða á kostnað sjóðsins.

LSR hefur einnig sett sér siða- og samskiptareglur sem gilda fyrir stjórnarmenn og starfsmenn. Umsjón fjármuna og eignastýring felur í sér samskipti við aðila á fjármáلامarkaði og útgefendur fjármálagerna. Með reglunum er lögð áhersla á að starfsmenn sjóðsins byggja samskipti við aðila á fjármáلامarkaði og útgefendur fjármálagerna á almennum grunnreglum sem tryggja gott viðskiptasiðferði á sama tíma og hagsmunir sjóðfélaga séu hafðir að leiðarljósi. Til viðbótar við framangreindar reglur hefur sjóðurinn sett sér reglur sem gilda um verðbréfavíðskipti stjórnarmanna og starfsmanna. Í reglunum er m.a. kveðið á um að stjórnarmenn og starfsmenn skulu ekki taka þátt í meðferð máls ef aðstæður er til þess fallnar að draga óhlutdrægni í efa. Reglurnar kveða jafnframt á að þeir starfsmenn og stjórnarmenn sem búa yfir eða hafa aðgang að trúnaðarupplýsingum sé óheimilt að nýta sér upplýsingarnar á nokkurn hátt eða láta þriðja aðila upplýsingarnar í té. Í reglunum er m.a. lögð sérstök skylda á þá starfsmenn sem koma að starfsemi sem getur valdið hagsmunaárekstrum eða hafa aðgang að trúnaðarupplýsingum að tilkynna um verðbréfavíðskipti sín. Haldin er sérstök skrá um verðbréfavíðskiptin.

Framangreindum reglum, þ.e. starfsreglum stjórnar, siða- og samskiptareglum og reglum um verðbréfavíðskipti stjórnarmanna og starfsmanna er ætlað að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra í starfsemi lífeyrissjóðsins og vera vakandi fyrir öllum tengslum sem geta leitt til þeirra.

Sjóðurinn vinnur samkvæmt eigin jafnréttisáætlun og starfar í samræmi við lög um jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/2008. Á árinu 2019 hlaut LSR viðurkenningu Jafnvægisvogarinnar, hreyfiaflsverkefnis FKA, ásamt 15 öðrum fyrirtækjum og tveimur sveitarfélögum. Þetta var í fyrsta sinn sem viðurkenning Jafnvægisvogarinnar var veitt en á árinu 2018 hafði LSR skrifað undir viljayfirlýsingu um að beita sér fyrir auknu kynjajafnvægi innan sjóðsins og vinna að markmiðum Jafnvægisvogar FKA næstu 5 árin. Hjá sjóðnum er í gangi vinna vegna jafnlaunavottunar og stefnt að því að sjóðurinn fái formlega vottun á árinu 2020.

Sérstök starfsmannastefna gildir innan sjóðsins. Starfsmannastefnunni er m.a. ætlað að vera hvatning jafnt fyrir starfsmenn og stjórnendur til þess að skapa faglegt, krefjandi, skemmtilegt og fjölskylduvænt vinnuumhverfi.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Ein af þeim skyldum sem hvílir á LSR er að setja sér siðferðileg viðmið í fjárfestingum og hefur LSR sett sér stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Með ábyrgum fjárfestingum er átt við að litið sé til umhverfislegra þátta, félagslegra þátta og stjórnarháttanna við mat, ákvörðun og eftirfylgni fjárfestinga LSR. Umhverfislegir þættir, félagslegir þættir og stjórnarhættir eru hluti af heildaráhættumati sjóðsins við fjárfestingarákvarðanir og eftirfylgni þeirra þar sem þessir þættir geta haft áhrif á ávöxtun og áhættu til lengri tíma. LSR leitast við að þau félög sem fjárfest er í séu sjálfbær í rekstri og stuðli að sjálfbærri nýtingu auðlinda.

LSR hvetur þau fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í að sýna ábyrgð gagnvart samfélagslegum gildum, umhverfismálum og að starfað sé í samræmi við viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja. Jafnframt hvetur LSR til þess að fyrirtæki hugi að umhverfismálum t.d. með því að setja sér umhverfisstefnu og sýni aukið gegnsæi með því að skýra frá umhverfislegum þáttum, félagslegum þáttum og stjórnarháttum t.d. í ársskýrslu, samfélagsskýrslu eða á sambærilegan máta, hvernig starfsemi fyrirtækisins tengist almennt viðurkenndum viðmiðum á þessu sviði svo sem Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna, ESG viðmiðum kauphallarinnar og leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja. Framangreint á jafnframt við um rekstrarfélög fyrir hönd þeirra sjóða sem þau starfrækja, verðbréfa- og fjárfestingarsjóði sem og útgefendur annarra fjármálagerna. Hvað innlendar fjárfestingar í skráðum fjármálagerningum varðar er LSR að láta meta félög og útgefendur skuldabréfa í eignasafni sjóðsins sem skráð eru í kauphöllinni á Íslandi með hliðsjón af umhverfisáhættu, félagslegri áhættu og áhættu tengdri stjórnarháttum. Þegar um innlendar fjárfestingar er að ræða skal framkvæmdastjóri LSR jafnframt kynna stefnu um ábyrgar fjárfestingar fyrir þeim einstaklingum sem fyrirhugað er að gera tillögu um til stjórnarsetu til að ganga úr skugga um hvort þeir telji sig geta starfað í anda stefnunnar. Þegar um fjárfestingar í gegnum þriðja aðila er að ræða leggur LSR áherslu á að innlendir og erlendir samstarfsaðilar hafi sett sér virka stefnu í umhverfislegum þáttum, félagslegum þáttum og stjórnarháttum og geti sýnt með greinargóðum hætti hvort og hvernig sé unnið eftir þeirri stefnu við mat og eftirfylgni fjárfestinga. LSR leggur jafnframt áherslu á að tekið sé tillit til framangreindra þátta og samfélagsáhættu í rekstri óskráðra fyrirtækja og sjóða.

LSR hefur um árabíl verið aðili að reglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (United Nations Principles for Responsible Investment) og þar með hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að horfa til framangreindra þátta við mat og ákvarðanir á fjárfestingum. Í tengslum við aðild sína að framangreindum reglum Sameinuðu þjóðanna þarf sjóðurinn einnig að gera ítarlega grein fyrir fjárfestingarákvörðunum sínum og eftirfylgni þeirra á hverju ári og hvernig þær samræmast reglunum. LSR er meðal stofnaðila að IcelandSIF en tilgangur þeirra samtaka er að efla þekkingu fjárfesta á aðferðarfræði sjálfbærra og ábyrgra fjárfestinga og auka umræðu um þær.

Framtíðarhorfur og atburðir eftir lok reikningsárs

Stærsta óvissuatriðið sem snýr að sjóðnum er fjármögnun á skuldbindingum hans til framtíðar. Útstreymi í formi lífeyrisgreiðslna er verulega umfram innborganir til sjóðsins. Á undanförunum árum hefur Ríkissjóður Íslands greitt aukalega inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Samkvæmt fjármálaáætlun sem Ríkissjóður Íslands hefur sett fram til næstu fimm ára mun hann greiða 7 milljarða kr. á ári inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Ljóst er að án aukagreiðslna úr ríkissjóði munu eignir sjóðsins verða uppurnar mörgum árum áður en skuldbindingar hafa verið greiddar að fullu.

Ávöxtun á síðastliðnu ári var mjög góð. Vegna útbreiðslu COVID-19 faraldursins hefur hins vegar orðið mikil lækkun á verðbréfamörkuðum heims það sem af er árinu 2020. Ljóst er að mörg fyrirtæki, bæði innlend og erlend, sem sjóðurinn á eignarhlut í hafa orðið fyrir skakkaföllum, að minnsta kosti til skamms tíma. Ríkisstjórnir víða um heim, þar á meðal ríkisstjórn Íslands, hafa kynnt umfangsmiklar mótvægisáðgerðir til að draga úr neikvæðum áhrifum af faraldrinum á efnahagslífið. Óvíst er hver heildaráhrifin munu verða á ávöxtun ársins 2020 og stöðu sjóðsins í árslok.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Það er álit stjórnar sjóðsins að allar upplýsingar komi fram í ársreikningnum, sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu hans í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun. Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins staðfesta hér með ársreikninginn með undirritun sinni.

Reykjavík 17. apríl 2020

Í stjórn LSR

Gunnar Björnsson, formaður stjórnar

Árni Stefán Jónsson, varaformaður stjórnar

Áslaug María Friðriksdóttir

Guðrún Ögmundsdóttir

Ragnar Þór Pétursson

Unnur Pétursdóttir

Viðar Helgason

Þórveig Þormóðsdóttir

Framkvæmdastjóri

Harpa Jónsdóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning B-deildar LSR fyrir árið 2019. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit yfir breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning þann 31. desember 2019, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu B-deildar LSR, upplýsingar um mikilvægar reikningskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2019, efnahag hans 31. desember 2019 og breytingu á handbæru fé á árinu 2019, í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Óhæði

Við erum óháð Lífeyrissjóði starfsmanna ríkisins í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur (IESBA Code) og viðeigandi settar siðareglur á Íslandi og höfum uppfyllt önnur ákvæði þeirra.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórn og framkvæmdastjóra að meta rekstrarhæfi sjóðsins og eftir því sem við á, skýra frá þeim atriðum sem varða rekstrarhæfið og notkun forsendunnar um áframhaldandi rekstrarhæfi, nema ætlunin sé að leysa upp sjóðinn eða hætta starfsemi hans, eða ef enginn annar raunhæfur valkostur er í stöðunni.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg vissu er mikil vissu, en ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær, einar og sér eða samanlagðar, gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggjum við á faglegri dómgreind og beitum ávallt faglegri tottryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Við greinum og metum hættur á verulegum skekkjum í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Við öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Við metum hvort reikningskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.

Áritun óháðs endurskoðanda

- Við ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun okkar. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Við metum í heild sinni hvort framsetning og uppbygging ársreikningsins, þ.m.t. innihald og skýringar, gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem koma upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem fram koma við endurskoðunina, eftir því sem við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og upplýsum um öll tengsl eða önnur atriði sem raunhæft er að ætla að gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og eftir því sem við á, til hvaða varúðarráðstafana við höfum gripið til að tryggja óhæði okkar.

Reykjavík, 17. apríl 2020

Árni Snæbjörnsson
Löggiltur endurskoðandi

Ernst & Young ehf.
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris

	Skýr.	2019	2018
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		401.028	475.682
Iðgjöld launagreiðenda		1.288.369	1.514.696
Lífeyrishækkningar		20.447.691	19.743.274
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði		164.538	159.705
Innborganir og uppgjör vegna skuldbindinga	3	8.188.970	6.547.294
		<u>30.490.595</u>	<u>28.440.651</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4.1	53.329.068	49.847.606
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	4.2	21.998	21.537
		<u>53.351.066</u>	<u>49.869.143</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5.1	33.347.469	4.227.994
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5.2	9.083.420	10.482.194
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé		748.728	1.211.254
Vaxtatekjur (gjöld) af iðgjöldum og öðrum kröfum		(7.024)	29.332
Fjárfestingargjöld	6	(95.595)	(90.378)
		<u>43.076.999</u>	<u>15.860.397</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	559.849	587.551
Önnur gjöld		8.380	11.458
		<u>568.229</u>	<u>599.009</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		19.648.299	(6.167.105)
Hrein eign frá fyrra ári		248.892.046	255.059.151
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>268.540.344</u>	<u>248.892.046</u>

Efnahagsreikningur

	Skýr.	2019	2018
Eignir			
Fjárfestingar	10,16		
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	8	137.776.275	115.461.293
Skuldabréf	9	114.648.360	117.946.359
Fullnustueignir		59.618	58.983
		<u>252.484.252</u>	<u>233.466.636</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	11	289.908	451.126
Aðrar kröfur		92.140	48.375
		<u>382.048</u>	<u>499.501</u>
Ýmsar eignir			
Handbært fé		17.358.156	16.601.181
		<u>17.358.156</u>	<u>16.601.181</u>
	Eignir samtals	<u>270.224.456</u>	<u>250.567.317</u>
Skuldir			
Áfallin lífeyrisskuldbinding	12	193.700	181.086
Aðrar skuldir	13	1.490.411	1.494.185
	Skuldir samtals	<u>1.684.112</u>	<u>1.675.272</u>
		<u>1.684.112</u>	<u>1.675.272</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>268.540.344</u>	<u>248.892.046</u>
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagreiðendur samkvæmt 33. gr. laga nr. 1/1997	15.1	508.218.196	474.818.135
Skuldbindingar utan efnahags	15.2		
Áhættuþættir í starfsemi, áhættustýring og áhættustefna	17		
Kennitölur	18		

Sjóðstreymi

	2019	2018
Inngreiðslur		
Iðgjöld	30.651.813	28.396.593
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	370.605	508.407
Aðrar inngreiðslur	36.281	55.653
	<u>31.058.699</u>	<u>28.960.654</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	53.378.461	49.810.452
Rekstrarkostnaður	497.564	590.437
Aðrar útgreiðslur	142.759	112.182
	<u>54.018.785</u>	<u>50.513.071</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>(22.960.086)</u>	<u>(21.552.417)</u>
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	893.559	590.385
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(26.886.249)	(11.857.464)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	36.771.155	15.895.957
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	17.480.837	20.094.892
Keypt skuldabréf	(8.141.339)	(8.033.969)
Seld skuldabréf	3.228.633	3.974.946
Gjöld vegna fullnustueigna	(634)	(622)
	<u>23.345.962</u>	<u>20.664.125</u>
Breyting á handbæru fé	385.876	(888.292)
Gengismunur af handbæru fé	371.099	732.179
Handbært fé í upphafi árs	16.601.181	16.757.294
Handbært fé í lok árs	<u>17.358.156</u>	<u>16.601.181</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2019

Eignir	Skýr.	2019		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris		268.540.344	0	268.540.344
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(2.959.677)	0	(2.959.677)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(4.253.975)	0	(4.253.975)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(2.374.016)	0	(2.374.016)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		(7.131.203)	(6.702.089)	(13.833.292)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	9.153.235	9.153.235
Eignir samtals		251.821.473	2.451.146	254.272.619
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		784.516.922	21.683.317	806.200.239
Örorkulífeyrir		6.554.003	250.599	6.804.603
Makalífeyrir		159.701.795	2.015.882	161.717.677
Barnalífeyrir		54.349	0	54.349
Skuldbindingar samtals		950.827.069	23.949.799	974.776.868
Eignir umfram skuldbindingar	14	(699.005.596)	(21.498.652)	(720.504.249)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		-73,5%	-89,8%	-73,9%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		-73,8%	-85,2%	-74,1%
2018				
Eignir		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris		248.892.046	0	248.892.046
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(605.443)	0	(605.443)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(1.410.866)	0	(1.410.866)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(2.693.834)	0	(2.693.834)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		(6.786.391)	(6.864.488)	(13.650.879)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	11.015.801	11.015.801
Eignir samtals		237.395.512	4.151.314	241.546.825
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		736.354.739	24.549.698	760.904.437
Örorkulífeyrir		7.520.748	396.387	7.917.136
Makalífeyrir		160.935.831	3.180.063	164.115.894
Barnalífeyrir		40.821	0	40.821
Skuldbindingar samtals		904.852.139	28.126.148	932.978.287
Eignir umfram skuldbindingar	14	(667.456.628)	(23.974.834)	(691.431.462)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		-73,8%	-85,2%	-74,1%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		-72,5%	-79,9%	-72,8%

1. Almennar upplýsingar um sjóðinn

B-deild LSR starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og laga nr. 1/1997 um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og með hliðsjón af lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1 Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.

2.2 Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í þúsundum íslenskra króna sem er bæði starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins.

2.3 Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskila þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynt önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á ársreikning lífeyrissjóðsins:

- i) Stigskipting gangvirðis, sjá skýringu 16.2.
- ii) Tryggingafræðileg staða, sjá skýringu 14.

2.4 Iðgjöld og réttindi

Iðgjald til sjóðsins er 12% af dagvinnulaunum, vaktaálagi, persónuuppbót og orlofsuppbót. Réttindi sjóðfélaga miðast við þann tíma sem greitt hefur verið í sjóðinn ásamt starfshlutfalli. Almennur réttur til töku ellilífeyris er við 65 ára aldur. Virkum sjóðfélaga er þó heimilt að hefja töku lífeyris fyrir ef samanlagður sjóðfélagaaldur hans og lífaldur er 95 ár eða meira (95 ára regla) en þó aldrei fyrir en hann er orðinn 60 ára.

Lífeyrir reiknast sem hlutfall af launum við starfslok eða í ákveðnum tilvikum af launum vegna 10 ára í hærra launuðu starfi. Eftir það taka lífeyrisgreiðslur mið af dagvinnulaunum eftirmanns í starfi eða breytingum sem verða að meðaltali á föstum launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu samkvæmt svokallaðri meðaltalsreglu.

2.5 Iðgjald til starfsendurhæfingar

Hlutverk VIRK Starfsendurhæfingarsjóðs er að efla starfsgetu einstaklinga með heilsubrest sem stefna að aukinni þátttöku á vinnumarkaði.

B-deild annast innheimtu á iðgjaldi frá launagreiðendum sem er skilað mánaðarlega til VIRK í samræmi við 5. gr. laga nr. 60/2012 um Atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða.

Þá greiðir B-deild jafnframt sérstakt iðgjald til VIRK sem dregið er af iðgjaldatekjum sjóðsins, í samræmi við 6. gr. framangreindra laga, en það nemur sömu upphæð og innheimt er af launagreiðendum. Fjárhæðin er færð til gjalda undir lífeyri, sjá nánar í skýringarlið 3.2.

B-deild fær greidda þóknun vegna innheimtu og umsýslu fyrir VIRK. Þóknunin kemur til lækkunar á ýmsum öðrum skrifstofu- og stjórnunarkostnaði, sjá skýringarlið nr. 6.

Greiðslur til VIRK skiptast þannig:	2019	2018
Innheimt iðgjald af launagreiðendum	17.629	20.033
Kostnaður B-deildar vegna starfsendurhæfingar	17.629	20.033
Þóknun vegna innheimtu og umsýslu fyrir VIRK	(441)	(501)
Samtals greitt til VIRK vegna starfsendurhæfingar	34.817	39.566

2.6 Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádragnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og áfallinn gengismunur á eignir í árslok.

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum að frádragnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en þeirra sem greint er frá í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld.

Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði.

Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir. Í skýringu 5.1 má sjá breytingar á gangvirði 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum að frádragnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en þeirra sem greint er frá í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökugjöld af sjóðfélagalánum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld.

Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna þeirrar tapsáhættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

c) Fjárfestingargjöld

Hér eru færð fjárfestingargjöld og þóknanir til fjármálafyrirtækja, verðbréfasjóða og sjóða um sameiginlega fjárfestingu vegna umsýslu og stjórnunar á fjárfestingum sjóðsins. Í skýringu nr. 6 er greint frá áætluðum og reiknuðum fjárfestingargjöldum vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfasjóðum og sjóðum um sameiginlega

2.7 Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað, þ.m.t. launakostnaður starfsmanna sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til. Sjá nánar í skýringu nr. 7.

2.8 Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum, bundnum bankainnistæðum, fjárfestingum í íbúðarhúsnæði og öðrum fjárfestingum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi.

a) Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem haldið er til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréf, sem sjóðurinn tilgreinir að haldið verði til gjalddaga, eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu og aðferð virkra vaxta.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í árslok en gangvirði annarra fjárfestinga (óskráðra) í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu 16. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stigskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

b) Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf, hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða og hlutdeildarskírteini sjóða um sameiginlega fjárfestingu. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

c) Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði verðbréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun í árslok. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok reikningsárs. Í skýringu 9 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

d) Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánnum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Varúðarframlög vegna tapsáhættunnar eru færð á niðurfærslureikning sem dreginn er frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga í árslok.

2.9 Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hliðsjón af tapsáhættu og fært á afskriftarreikning samkvæmt niðurstöðu slíks mats. Afskriftin er dregin frá viðkomandi lið í efnahagsreikningi og gjaldfærð undir önnur gjöld í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.

Skýringar

2.10 Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikning á kostnaðarverði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnistæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

2.11 Umreikningur í íslenskar krónur

Eignir í erlendri mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við opinbert kaupgengi Seðlabanka Íslands í árslok.

3. Innborganir og uppgjör vegna skuldbindinga

Greiðslur inn á lífeyrisskuldbindingar og uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum greinist þannig:

	2019	2018
Beinar greiðslur ríkissjóðs skv. fjárlögum inn á skuldbindingar	7.000.000	5.000.000
Aðrar innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð vegna skuldbindinga	801.587	1.465.086
Uppgjör launagreiðenda á lífeyrisskuldbindingum	398.759	463.513
Aðrar hreyfingar og ráðstöfun vegna viðbótariðgjalda	(11.376)	(381.304)
	<u>8.188.970</u>	<u>6.547.294</u>

Á árinu 2019 greiddi ríkissjóður 7 milljarða kr. skv. fjárlögum inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Aðrar innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar voru í formi viðbótariðgjalda og námu þær 802 milljónum kr. á árinu 2019. Á árinu 2019 samdi ríkissjóður við þrjá launagreiðendur um yfirtöku á skuldbindingum að fjárhæð 183,2 milljónir kr. Þá gerðu nokkrir launagreiðendur upp skuldbindingar gagnvart sjóðnum samtals að fjárhæð 399 milljónir kr. vegna réttindaávinnslu á árinu 2019.

4. Lífeyrir

4.1 Greiddur lífeyrir skiptist þannig:

	2019	2018
Ellilífeyrir	44.979.500	41.794.214
Örorkulífeyrir	1.240.921	1.220.450
Makalífeyrir	7.100.790	6.826.703
Barnalífeyrir	7.857	6.239
	<u>53.329.068</u>	<u>49.847.606</u>

4.2 Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris:

	2019	2018
Kostnaður vegna endurhæfingar	17.629	20.033
Kostnaður vegna örorkumats og tekjueftirlits	4.369	1.504
	<u>21.998</u>	<u>21.537</u>

5. Hreinar fjárfestingartekjur

5.1 Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2019	Arður	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samtals 2019	Hreinar tekjur samtals 2018
Marel hf.	6.044.216	79.930	2.673.359	2.753.289	660.003
Eyrir Invest ehf.	5.629.319	171.057	1.187.548	1.358.604	1.161.865
Össur hf.	5.133.456	16.402	2.192.665	2.209.067	751.675
Brim hf.	2.838.640	71.847	357.961	429.808	(38.711)
Aðrar eignir	20.807.640	450.998	626.572	1.077.570	(988.718)
	<u>40.453.271</u>	<u>790.234</u>	<u>7.038.104</u>	<u>7.828.338</u>	<u>1.546.113</u>

Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2019	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samtals 2019	Hreinar tekjur samtals 2018
Vanguard Global Stock Index	13.800.696	502.194	3.189.396	3.691.590	328.136
MFS FCP Global Equity	10.055.006	477.714	2.991.332	3.469.046	345.292
Schroder Global Active Value	7.464.027	247.068	1.193.385	1.440.453	(119.960)
SSgA World Index Fund	6.221.612	192.156	1.344.640	1.536.796	(79.005)
Morgan Stanley AEA Global C. Portfolio	6.100.459	188.506	1.673.986	1.862.492	(252.302)
Wellington Global Quality Growth	5.910.976	176.915	1.420.819	1.597.735	381.633
T. Rowe Price US Large Growth	5.274.453	242.159	1.300.947	1.543.106	665.212
JP Morgan Emerging Markets Equity	4.242.765	84.511	804.489	889.000	(120.786)
Schroder Global Core	4.188.675	223.202	1.406.936	1.630.139	88.250
Storebrand Global Indeks	3.865.867	(65.600)	241.567	175.967	0
Seilern World Growth	3.856.642	186.603	1.252.562	1.439.164	426.333
T. Rowe Price US Small Cap Fund	3.540.651	178.291	1.188.121	1.366.413	168.815
Jupiter European Growth	3.241.264	47.557	754.180	801.736	57.142
GuardCap Global Equity Fund	2.670.249	(88.800)	254.049	165.249	0
Janus Henderson Global Equity Fund	2.624.057	(44.600)	207.857	163.257	0
Montanaro European Small. Comp. Fund .	2.563.608	35.937	684.187	720.124	(59.234)
Aðrar eignir	11.701.997	576.641	2.450.223	3.026.864	852.356
	<u>97.323.004</u>	<u>3.160.455</u>	<u>22.358.676</u>	<u>25.519.131</u>	<u>2.681.882</u>

Samtals hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum 33.347.469 4.227.994

Skýringar

5.2 Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig:

Skuldabréf haldið til gjalddaga	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2019	Samtals 2018
Ríkistryggð skuldabréf	2.472.983	28.197	0	2.501.180	3.087.741
Skuldabréf sveitarfélaga	342.545	0	0	342.545	495.198
Skuldabréf lánastofnana	136.364	0	123.996	260.360	157.396
Skuldabréf fyrirtækja	1.964.689	0	0	1.964.689	2.561.077
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	1.499.743	0	(69.128)	1.430.615	1.650.988
	6.416.324	28.197	54.868	6.499.389	7.952.399
Skuldabréf færð á gangvirði	Gangvirðis-breyting	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2019	Samtals 2018
Ríkistryggð skuldabréf	1.939.781	0	0	1.939.781	2.113.881
Skuldabréf sveitarfélaga	21.529	0	0	21.529	49.042
Skuldabréf lánastofnana	227.687	0	0	227.687	190.068
Skuldabréf fyrirtækja	395.034	0	0	395.034	168.620
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	0	0	0	0	8.184
	2.584.031	0	0	2.584.031	2.529.795
Samtals tekjur af skuldabréfum	9.000.355	28.197	54.868	9.083.420	10.482.194

Breyting á niðurfærslu sjóðfélagalána og annarra veðlána greinist þannig:	2019	2018
Niðurfærsla í ársbyrjun	252.926	253.968
Endanlega afskrifað á árinu	(69.960)	(29.558)
Breyting á niðurfærslu	69.128	28.515
Niðurfærsla í árslok	252.093	252.926

6. Fjárfestingargjöld

Árið 2019	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð og reiknuð fjárfestingar- gjöld	Fjárfestingar- gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfestingar- gjalda alls af meðaleign
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	0	8.428	8.428	4.027.475	0,21%
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða	0	57.346	57.346	3.274.135	1,75%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	47.446	415.913	463.359	84.235.807	0,55%
Vegna erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	11.374	74.288	85.662	6.408.851	1,34%
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	19.618	0	19.618	-	-
Vörslubóknanir	16.689	0	16.689	-	-
Önnur fjárfestingargjöld	467	0	467	-	-
	95.595	555.976	651.570	97.946.268	0,67%

Árið 2018	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð og reiknuð fjárfestingar- gjöld	Fjárfestingar- gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfestingar- gjalda alls af meðaleign
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	0	2.118	2.118	1.001.493	0,21%
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða	0	74.069	74.069	4.183.230	1,77%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	49.623	383.320	432.943	78.966.713	0,55%
Vegna erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	9.367	87.441	96.809	6.985.599	1,39%
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	15.141	0	15.141	-	-
Vörslubóknanir	15.784	0	15.784	-	-
Önnur fjárfestingargjöld	462	0	462	-	-
	90.378	546.948	637.326	91.137.035	0,70%

7. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

	2019	2018
Launakostnaður	626.325	558.752
Launatengd gjöld	168.497	154.450
Upplýsingatækni, rekstur tölvukerfa og upplýsingaveitur	188.377	188.056
Aðkeypt þjónusta og kynningarkostnaður	66.662	53.143
Fjármálaeftirlitið, eftirlitsgjald	43.830	41.332
Aðkeypt varsla verðbréfa og kerfisaðgangur (APX)	37.255	36.096
Lífeyrisskuldbindingar	36.944	42.157
Burðargjöld, birtingarkerfi og prentkostnaður	36.293	33.621
Árgjald til Landsamtaka lífeyrissjóða og Umboðsmanns skuldara	33.236	32.747
Húsnæðiskostnaður	22.173	35.964
Afskrift fasteignar og fastafjármuna	17.702	18.584
Áfallin orlofsskuldbinding	(2.090)	69.682
Ýmis annar skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	49.738	46.956
	1.324.941	1.311.539
Kostnaður greiddur af öðrum	(765.092)	(723.988)
Samtals skrifstofu- og stjórnunarkostnaður B-deildar LSR	559.849	587.551

Sérstakar innri reglur gilda um skiptingu sameiginlegs kostnaðar milli A-deildar, B-deildar og Séreignar LSR.

Á árinu 2018 var færð til gjalda áfallin orlofsskuldbinding en hún hafði ekki verið færð til gjalda áður. Á árinu 2019 er færð breyting á orlofsskuldbindingu milli ára.

LSR heldur utan um réttindi og annast lífeyrisgreiðslur fyrir hönd ríkissjóðs til fyrrum alþingismanna, ráðherra og fyrrum sjóðfélaga í Eftirlaunasjóði starfsmanna Útvegsbanka Íslands. Ríkissjóður Íslands tekur þátt í sameiginlegum kostnaði LSR í samræmi við sérstakar reglur sem aðilar hafa undirritað sín á milli.

Skipting kostnaðar niður á deildir LSR og Ríkissjóð Íslands:

	2019	2018
B-deild LSR	559.849	587.551
A-deild LSR	728.353	687.809
Séreign LSR	12.875	13.002
Ríkissjóður Íslands	23.864	23.178
	1.324.941	1.311.539

Heildarlaun stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna sundurliðast þannig:

Stjórnar- og nefndarstörf:	2019	2018
Unnur Pétursdóttir (formaður 2019, varaformaður 2018)	4.096	2.956
Gunnar Björnsson (varaformaður 2019, formaður 2018)	3.072	3.944
Árni Stefán Jónsson (stjórnarmaður)	2.048	1.975
Áslaug María Friðriksdóttir (stjórnarmaður)	2.048	1.975
Guðrún Ögmundsdóttir (stjórnarmaður)	2.048	1.975
Ragnar Þór Pétursson (stjórnarmaður)	2.048	0
Viðar Helgason (stjórnarmaður)	2.048	1.975
Þórveig Þormóðsdóttir (stjórnarmaður)	2.048	1.986
Guðrún Árnadóttir (varamaður í stjórn)	35	0
Kristín Á. Guðmundsdóttir (varamaður í stjórn)	35	0
Oddur Jakobsson (varamaður í stjórn)	141	0
Stefanía Bjarnadóttir (varamaður í stjórn)	106	141
Sverrir Jónsson (varamaður í stjórn)	71	71
Birgir Guðjónsson (varamaður í stjórn)	0	231
Þórður Á. Hjaltsted (stjórnarmaður, hætti 2018)	0	1.975
Halldóra Friðjónsdóttir (formaður LH)	0	618
Guðjón Hauksson (varaformaður LH)	0	463
Oddur Gunnarsson (stjórnarmaður LH)	0	309
Ragnheiður Gunnarsdóttir (stjórnarmaður LH)	0	309
	19.844	20.902

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga (LH) sameinaðist B-deild í ársbyrjun 2018 en stjórn LH starfaði út maí á því ári.

Endurskoðunarnefnd:	2019	2018
Gylfi Magnússon (formaður endurskoðunarnefndar)	1.854	1.740
Viðar Helgason (frá 01.07.2018)	927	450
Þórveig Þormóðsdóttir	927	870
Maríanna Jónasdóttir (til 30.06.2018)	0	420
	3.708	3.480

Framkvæmdastjóri og lykilstarfsmenn:	2019	2018
Framkvæmdastjóri, Harpa Jónsdóttir (frá 22.08.2019)	10.270	0
Framkvæmdastjóri, Haukur Hafsteinsson (til 21.08.2019)	20.260	28.122
Forstöðumaður áhættustýringar	18.828	18.470
Forstöðumaður eignastýringar	24.036	22.115
Forstöðumaður upplýsingatækni	18.148	17.241
Skrifstofu- og fjármálastjóri	21.963	21.109
	113.506	107.057

Auk launagreiðslna hér að ofan fékk Harpa framkvæmdastjóri LSR greiðslur sem stjórnarmaður hjá Landsamtökum lífeyrissjóða (LL) og námu þær 276 þúsund kr. á árinu 2019. Fráfarandi framkvæmdastjóri LSR fékk einnig greiðslur sem stjórnarmaður í LL og námu þær 1.028 þúsund kr. á síðasta ári. Þá fékk forstöðumaður eignastýringar greiðslur að fjárhæð 3.241 þúsund kr. vegna setu í fjárfestingarráðum á árinu 2019.

Skýringar

Skipting launa stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna niður á deildir ásamt þóknun til innri og ytri endurskoðenda vegna ársins 2019:

	B-deild	A-deild	Samtals
Stjórnar- og nefndarstörf	8.729	11.115	19.844
Endurskoðunarnefnd	1.626	2.082	3.708
Framkvæmdastjóri LSR	13.388	17.143	30.530
Lykilstarfsmenn LSR	36.501	46.475	82.975
Ytri endurskoðandi	3.345	4.283	7.628
Innri endurskoðandi	3.570	4.572	8.142

Þóknun til ytri endurskoðanda sundurliðast þannig:	2019	2018
Ríkisendurskoðun - fjárhagsendurskoðun ársreiknings og tengd verkefni	0	3.789
Ríkisendurskoðun - önnur þjónusta	0	121
Ernst & Young (EY) - fjárhagsendurskoðun ársreiknings og tengd verkefni	3.345	1.456
	3.345	5.366

Þóknun til innri endurskoðanda sundurliðast þannig:	2019	2018
Innri endurskoðun	3.570	4.135
Önnur þjónusta	0	22
	3.570	4.157

Þóknun til tryggingastærðfræðings sundurliðast þannig:	2019	2018
Útreikningur á tryggingafræðilegri stöðu og tengd verkefni	3.996	4.503
Önnur þjónusta	2.495	1.945
	6.491	6.448

8. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Innlend verðbréf:

Skráð félög:	Eignarhlutur	2019	Kostnaðarverð	2018
Marel hf.	1,3%	6.044.216	832.361	4.529.022
Össur hf.	1,8%	5.133.456	741.845	3.555.481
Brim hf.	3,7%	2.838.640	2.618.153	2.421.244
Hagar hf.	3,4%	1.832.461	501.906	2.142.244
Reitir fasteignafélag hf.	3,6%	1.790.320	1.776.013	2.447.327
Síminn hf.	2,8%	1.410.116	390.173	1.089.759
Festi hf.	2,2%	956.099	(87.049)	799.098
Eimskipafélag Íslands hf.	2,5%	889.456	1.405.970	1.070.164
Icelandair Group hf.	2,0%	826.834	(146.925)	1.285.344
Tryggingamiðstöðin hf.	2,4%	645.927	472.957	464.438
Vátryggingafélag Íslands hf.	2,4%	506.868	662.053	194.238
Önnur félög	< 2%	3.251.762	2.507.109	2.722.814
		<u>26.126.154</u>		<u>22.721.172</u>

Óskráð félög og sjóðir um sameiginlega fjárfestingu:	Eignarhlutur	2019	Kostnaðarverð	2018
Eyrir Invest ehf.	8,0%	5.629.319	3.554.633	4.441.771
Norðurturinn hf B-hlutir.	5,0%	733.386	733.386	304.349
Fí Fasteignafélag slhf.	8,0%	335.907	193.524	305.105
SÍA III slhf.	4,2%	320.392	322.501	240.836
Akur fjárfestingar slhf.	4,8%	201.721	337.171	243.645
EDDA slhf.	6,0%	187.836	106.127	187.368
Frumtak slhf.	4,2%	114.235	160.935	72.408
SÍA II slhf.	6,4%	97.499	(160.182)	263.890
SF III slhf.	5,8%	95.735	79.328	97.623
Auður I fagfjárfestingsjóður slf.	3,9%	54.287	(65.837)	52.906
Veðskuldabréfasjóður ÍV	3,7%	43.872	36.000	30.000
FAST-1 slhf.	7,8%	38.603	86.326	180.929
Freyja slhf.	5,0%	30.822	39.050	2.725
Alþjóða fasteignasjóðurinn	8,0%	21.520	126.718	32.805
SÍA I	4,7%	14.856	(33.256)	17.006
Internet á Íslandi hf.	2,0%	9.525	1.763	8.300
Eignarhaldsfélag Isj. um verðbréfaþing ehf.	4,9%	366	427	366
Veðskuld II slhf.	8,0%	318	358	318
SÍA II GP hf.	6,4%	256	288	256
SÍA III GP hf.	4,2%	153	168	155
Virðing, veðskuldabréfasjóður	10,0%	60	60	60
		<u>7.930.669</u>		<u>6.482.820</u>

Kostnaðarverð í töflu hér að ofan er skilgreint sem kaupverð að frádregnu söluverði í viðkomandi félagi, sjóði um sameiginlega fjárfestingu eða verðbréfasjóði. Þannig er ekki tekið tillit til arðgreiðslna. Kostnaðarverð er ekki sett fram þar sem eðli og uppbygging fjárfestingarinnar leiðir ekki fram kostnaðarverð sem hægt er að byggja á. Sjóðurinn á ekki eignaraðild að félagi þar sem um er að ræða ótakmarkaða ábyrgð né þar sem um er að ræða dóttur- eða hlutdeildarfélag.

Skuldabréfasjóðir:	Eignarhlutur	2019	Kostnaðarverð	2018
Íslandssjóðir - Lausafjár safn	4,1%	1.960.302	1.900.371	1.001.570
Stefnir - Lausafjár sjóður	12,8%	2.052.939	1.999.998	1.001.417
Júpiter - Lausafjár sjóður	12,4%	2.038.722	2.000.000	0
Fagfjárfestastjóðurinn Iceland Fixed Income Fund	2,4%	344.485	300.001	0
		<u>6.396.448</u>		<u>2.002.987</u>
Innlend verðbréf samtals		<u>40.453.271</u>		<u>31.206.979</u>

Erlend verðbréf:

Sérgreind hlutabréfasöfn:	Eignarhlutur*	2019	Kostnaðarverð	2018
Morgan Stanley AEA Global Concentrated Portfolio		6.100.459	3.419.891	5.412.567
		<u>6.100.459</u>		<u>5.412.567</u>

* Eignarhlutur á ekki við þegar fjárfest er í sérgreindum söfnum.

Hlutdeildarskírteini í skráðum hlutabréfasjóðum:	Eignarhlutur	2019	Kostnaðarverð	2018
Vanguard Global Stock Index	1,0%	13.800.696	9.905.757	11.353.708
MFS FCP Global Equity	2,7%	10.055.006	6.707.365	11.427.360
Schroder Global Active Value	6,6%	7.464.027	3.192.445	6.023.575
SSgA World Index Fund	1,0%	6.221.612	4.936.461	4.684.816
Wellington Global Quality Growth	0,8%	5.910.976	4.009.300	4.313.241
T. Rowe Price US Large Growth	1,7%	5.274.453	(773.187)	4.977.447
JP Morgan Emerging Markets Equity	0,4%	4.242.765	3.511.154	1.708.764
Schroder Global Core	1,6%	4.188.675	(5.748.673)	7.314.136
Storebrand Global Indeks	3,5%	3.865.867	3.689.900	0
Seilern World Growth	2,3%	3.856.642	219.617	3.661.978
T. Rowe Price US Small Cap Fund	1,7%	3.540.651	(50.005)	3.420.338
Jupiter European Growth	1,2%	3.241.264	2.102.359	2.439.527
GuardCap Global Equity Fund	1,5%	2.670.249	2.514.894	0
Janus Henderson Global Equity Fund	3,1%	2.624.057	2.460.800	0
Montanaro European Smaller Companies fund	3,5%	2.563.608	2.017.070	1.843.484
Neuberger Berman Emerging Markets Equity Fund	4,6%	2.520.059	2.373.600	0
Katla Fund Global Value	5,1%	1.490.940	1.082.365	1.210.884
Morgan Stanley Global Opportunity Fund	0,1%	1.350.696	1.197.200	0
Önnur hlutdeildarskírteini í skráðum hlutabréfasjóðum	< 2%	0	(479.441)	7.697.086
		<u>84.882.244</u>		<u>72.076.344</u>

Hlutdeildarskírteini í skráðum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu:

	Eignarhlutur	2019	Kostnaðarverð	2018
Schroder Private Equity Fund of Funds IV	1,5%	465.712	(414.747)	604.479
Schroder Private Equity Fund of Funds III	3,1%	502.097	(1.034.265)	528.802
Aberdeen Diamond Private Equity III	0,9%	174.745	(46.045)	285.377
Schroder Private Equity Fund of Funds II	2,4%	66.995	(1.011.919)	146.632
Önnur hlutdeildarskírteini	< 2%	130.244	(268.076)	166.780
		<u>1.339.792</u>		<u>1.732.071</u>

Hlutdeildarskírteini í óskráðum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu:

	Eignarhlutur	2019	Kostnaðarverð	2018
Oberon Credit Investment Fund III	2,9%	1.069.552	872.271	1.054.551
Oberon Credit Investment Fund II	2,6%	936.738	892.329	1.051.328
Landsbanki Private Equity II - B	4,8%	772.117	422.275	524.503
Partners Group Global Value 2006	1,6%	137.636	(338.426)	224.972
Landsbanki Private Equity II	4,6%	53.454	(35.295)	129.590
International Private Equity Fund II	6,7%	36.014	(476.761)	36.052
Vesey Street Fund III	9,3%	33.789	(359.035)	82.426
Franklin Templeton European Real Estate Fund of Funds ..	3,2%	30.084	295.581	47.318
BlackRock Private Opportunities Fund II	2,2%	16.598	(535.248)	60.630
Önnur hlutdeildarskírteini	< 2%	1.914.528	(909.675)	1.821.960
		<u>5.000.509</u>		<u>5.033.332</u>
Erlend verðbréf samtals		<u>97.323.004</u>		<u>84.254.313</u>
Eignarhlutir í félögum og sjóðum samtals		<u>137.776.275</u>		<u>115.461.293</u>

9. Skuldabréf

Skuldabréf og útlán metin á gangvirði:

	2019	2018
Íbúðabréf	19.764.388	20.296.966
Ríkistryggð skuldabréf	5.529.376	5.930.645
Skuldabréf sveitarfélaga	357.697	297.054
Skuldabréf lánastofnana	3.325.602	3.534.517
Skuldabréf fyrirtækja	7.152.644	4.718.052
	<u>36.129.707</u>	<u>34.777.234</u>

Skuldabréf og útlán haldið til gjalddaga:

	2019	2018
Íbúðabréf	18.576.376	19.049.831
Ríkistryggð skuldabréf	14.773.714	14.908.370
Skuldabréf sveitarfélaga	5.430.596	6.217.290
Skuldabréf lánastofnana	525.615	826.776
Skuldabréf fyrirtækja	12.314.080	15.008.352
Stofnlánadeild Landbúnaðarins	1.117.038	1.362.819
Útlán til sjóðfélaga	25.209.347	25.294.434
Niðurfærsla skuldabréfa	(252.093)	(252.926)
	<u>78.518.653</u>	<u>83.169.125</u>

Skuldabréf samtals	<u>114.648.360</u>	<u>117.946.359</u>
---------------------------------	---------------------------	---------------------------

Gangvirði skuldabréfa og annarra fjármálagerna má sjá í skýringu 16.1

Skýringar

10. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

	2019	2018
Fjárfestingar skiptast þannig niður á gjaldmiðla:		
ISK	149.314.053	144.925.533
USD	85.746.927	74.213.012
EUR	12.287.007	10.754.322
DKK	5.133.456	3.555.481
Aðrir gjaldmiðlar	2.810	18.288
	<u>252.484.252</u>	<u>233.466.636</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:		
Eignir í íslenskum krónum	59,1%	62,1%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	40,9%	37,9%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

11. Kröfur

	2019	2018
Kröfur á launagreiðendur:		
Kröfur vegna lífeyrishækkana og skuldbindinga	247.496	403.465
Kröfur vegna iðgjalda	42.413	47.661
	<u>289.908</u>	<u>451.126</u>

12. Áfallin lífeyrisskuldbinding

	2019	2018
Hlutdeild í lífeyrisskuldbindingu vegna starfsmanna LSR sem greiða til B-deildar LSR	193.700	181.086

13. Aðrar skuldir

	2019	2018
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum	1.437.079	1.464.475
Aðrar skuldir	53.332	29.711
	<u>1.490.411</u>	<u>1.494.185</u>

14. Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg staða sjóðsins er reiknuð í samræmi við ákvæði 39. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Útreikningurinn er gerður af tryggingastærðfræðingi sem hefur til þess tilskilda staðfestingu frá Fjármálaeftirlitinu og starfar sjálfstætt utan sjóðsins. Helstu forsendur útreikninga miðast við ákvæði IV. kafla reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Þar kemur m.a. fram að meta skuli dánar- og lífslíkur miðað við nýjustu dánar- og eftirlifendatöflur útgefnar af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga. Í reglugerðinni kemur einnig fram að við núvirðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda skuli nota 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysluverðs.

Dánarlíkur miða nú í fyrsta sinn við sértækar líkur fyrir sjóðfélaga B- og A-deildar LSR. Þær eru byggðar á reynslu árána 2014 til 2018. Örorkulíkur miða einnig við sértækar líkur fyrir sjóðfélaga LSR en þær byggja á reynslu árána 2010 til 2014. Í úttekt fyrir árið 2018 var miðað við almennar lífs- og dánarlíkur Íslendinga byggðar á reynslu árána 2010 til 2014 og 50% af meðalörorkulíkum 17 íslenskra lífeyrissjóða fyrir árin 1998 til 2002.

Breyting á dánarlíkum milli ára hefur neikvæð áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins í árslok 2019. Sértækar líkur fyrir sjóðfélaga LSR gera ráð fyrir að þeir lifi lengur og njóti þannig greiðslna úr sjóðnum til lengri tíma en áður var gert ráð fyrir. Áhrif breyttra forsendna á heildarstöðu sjóðsins í árslok 2019 eru 44,2 milljarðar kr. eða 1,2% af skuldbindingunni.

Áhrif breyttra forsenda á tryggingafræðilega stöðu 2019

	Áfallin staða	Heildarstaða
Breyting á almennum dánarlíkum (2014-2018 í stað 2010-2014)	7.174.634	7.258.405
Breyting úr almennum dánarlíkum í sérhæfðar dánarlíkur (2014-2018)	35.839.726	36.539.655
Breyting úr almennum örorkulíkum í sérhæfðar örorkulíkur	315.593	361.486
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu	43.329.952	44.159.546
Staða í árslok 2019 reiknuð með sömu forsendum og notaðar voru í árslok 2018	-72,2%	-72,7%
Staða í árslok 2019 reiknuð með nýjum forsendum	-73,5%	-73,9%

Yfirlit um breytingu á tryggingafræðilegri stöðu

Eignir	2019	2018
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok	254.272.619	241.546.825
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun	241.546.825	249.701.569
Breyting á endurmetinni eign á árinu	12.725.794	(8.154.744)
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok	974.776.868	932.978.287
Skuldbindingar í ársbyrjun	932.978.287	916.428.044
Breyting á skuldbindingu á árinu	41.798.581	16.550.243
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	(29.072.787)	(24.704.986)

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum

	2019	2018
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	904.852.139	885.212.026
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	18.097.043	17.704.241
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	4.420.372	5.081.942
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu	(53.329.068)	(49.847.606)
Hækkun vegna breytinga á dánar- og örorkulíkum	43.329.952	0
Launahækkningar og aðrar breytingar	33.456.631	46.701.536
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	<u>950.827.069</u>	<u>904.852.139</u>

15. Skuldbindingar utan efnahags

15.1 Ábyrgð launagreiðenda og ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum

Után efnahagsreiknings er getið um skuldbindingar launagreiðenda vegna lífeyrishækkana samkvæmt 1. mgr. 33. gr. laga um LSR nr. 1/1997. Eftirstæðar skuldbindingar umfram eignir sjóðsins og kröfu á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana eru á ábyrgð ríkissjóðs samkvæmt 32. gr. sömu laga.

	2019	2018	Breyting milli ára
Hrein eign til greiðslu lífeyris	268.540.344	248.892.046	7,9%
Endurmat á verðbréfaeign	(7.213.652)	(2.016.309)	257,8%
Núvirt fjárfestingargjöld og rekstrarkostnaður	(9.505.219)	(9.480.225)	0,3%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana	508.218.196	474.818.135	7,0%
Áfallin skuldbinding skv. tryggingafræðilegri úttekt	<u>(950.827.069)</u>	<u>(904.852.139)</u>	5,1%
Krafa á ríkissjóð vegna bakábyrgðar	<u>(190.787.400)</u>	<u>(192.638.493)</u>	-1,0%

Launagreiðendur endurgreiða sjóðnum mánaðarlega þann hluta lífeyris sem er umfram fyrstu greiðslu lífeyris fyrir sína fyrrverandi starfsmenn sem komnir eru á lífeyri. Sá hluti skuldbindinga sem launagreiðendur eiga að standa undir er metinn 508,2 milljarðar kr. í árslok 2019 eða um 53,5% af áfallinni skuldbindingu sjóðsins.

Eignir sjóðsins ásamt kröfu á launagreiðendur standa samtals undir 79,9% af áfallinni skuldbindingu. Fyrir þeim 190,8 milljörðum kr. sem upp á vantar til að fjármagna skuldbindingar sjóðsins að fullu á hann kröfu á ríkissjóð vegna bakábyrgðar. Ríkissjóður hefur sett fram fjármálaáætlun til næstu 5 ára þar sem m.a. kemur fram áætlun um áframhaldandi greiðslur inn á bakábyrgð hans gagnvart sjóðnum.

15.2 Aðrar skuldbindingar

Sjóðurinn hefur gert samninga sem skuldbinda hann til framtíðarfjárfestinga. Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu fyrir ákveðna fjárhæð sem er innkölluð í nokkrum áföngum. Staða skuldbindinga í árslok er eftirfarandi:

	2019	2018
Innlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	534.922	670.471
Erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	665.901	1.022.803
	<u>1.200.823</u>	<u>1.693.274</u>

16. Fjármálagerningar

16.1 Flokkar fjármálagerninga

Fjárfestingar lífeyrissjóðsins skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagerninga:

Fjárfestingar í árslok 2019	Fjárfestingar		Haldið til	Samtals	Gangvirði
	á gangvirði	Útlán	gjaldþaga		
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	137.776.275	0	0	137.776.275	137.776.275
Skuldabréf	36.129.707	24.957.254	53.561.399	114.648.360	122.268.280
Aðrar fjárfestingar	59.618	0	0	59.618	59.618
	<u>173.965.599</u>	<u>24.957.254</u>	<u>53.561.399</u>	<u>252.484.252</u>	<u>260.104.172</u>

Fjárfestingar í árslok 2018	Fjárfestingar		Haldið til	Samtals	Gangvirði
	á gangvirði	Útlán	gjaldþaga		
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	115.461.293	0	0	115.461.293	115.461.233
Skuldabréf	34.777.234	25.041.508	58.127.617	117.946.359	125.349.678
Aðrar fjárfestingar	58.983	0	0	58.983	58.983
	<u>150.297.510</u>	<u>25.041.508</u>	<u>58.127.617</u>	<u>233.466.636</u>	<u>240.869.895</u>

16.2 Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjárfestingar, sem færðar eru á gangvirði, flokkaðar eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsenda sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismatið byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði. Gangvirði er síðasta skráða viðskiptaverð.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðu verði á virkum markaði heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, t.d. af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kauptilboðum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum. Í þessu stigi eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraraðilum fjárfestingar- og fagfjárfestasjóða, söluréttur eða verðmat sjóðsins byggt á afkomu viðkomandi félags eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2019	157.619.995	5.756.226	10.589.379	173.965.599
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2018	<u>134.635.990</u>	<u>4.649.689</u>	<u>11.011.831</u>	<u>150.297.510</u>

Breytingar sem falla undir stig 3 á árinu 2019 eru eftirfarandi:

Staða í ársbyrjun	11.011.831
Keypt á árinu	445.190
Selt á árinu / afborganir	(1.342.388)
Vextir og matsbreyting	474.746
Staða í árslok	<u>10.589.379</u>

17. Áhættuþættir í starfsemi, áhættustýring og áhættustefna

Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins samkvæmt lögum er að hafa eftirlit með starfsemi sjóðsins. Liður í því eftirliti er samþykki og innleiðing áhættustefnu. Á grundvelli hennar felur stjórn framkvæmdastjóra og forstöðumanni áhættustýringar sjóðsins umsjón með framkvæmd stefnunnar.

Áhættustefna LSR og áhættustýring byggir á reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Jafnframt byggir áhættustefnan og áhættustýringin á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sem og reglugerð nr. 916/2009, um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar ásamt lögum nr. 1/1997, um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins.

Áhættustefna sjóðsins er eitt af lykilverkfærum stjórnar við það að uppfylla skyldur sínar sem yfirstjórn sjóðsins. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu og stuðlar að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Í áhættueftirliti LSR er áhættum skipt upp í 8 meginflokka samkvæmt reglugerð nr. 590/2017. Sumum af áhættuflokkunum er skipt í undirflokka:

Áhættuflokkun LSR

Lífeyrstryggingaráhætta.
 Markaðsáhætta.
 Eigna- og skuldbindingajöfnuður
 Rekstraráhætta, svik eða misferli.
 Rekstraráhætta, upplýsingatækni.
 Rekstraráhætta, úthýsing.
 Rekstraráhætta, skjölun.
 Rekstraráhætta, starfsmenn.
 Rekstraráhætta, upplýsingar.
 Rekstraráhætta, úrskurður og útborgun lífeyris.
 Stjórnarhættir.
 Mótaðilaáhætta.
 Lausafjáraáhætta.
 Samþjöppunaráhætta.

Áhættuflokkur skv. reglugerð nr. 590/2017

1. Lífeyrstryggingaráhætta.
 2. Markaðsáhætta.
 3. Eigna- og skuldbindingajöfnuður.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 4. Rekstraráhætta.
 5. Stjórnarhættir.
 6. Mótaðilaáhætta.
 7. Lausafjáraáhætta.
 8. Samþjöppunaráhætta.

17.1. Lífeyrstryggingaráhætta

Lífeyrstryggingaráhætta er hættu á að lífeyrissjóður vanmeti lífeyrisskuldbindingar sínar vegna vanmats eða óvissu tengdum lýðfræðilegum þáttum, svo sem forsendum um dánar- og örorkutíðni auk forsendna um vexti og verðbólgu.

LSR metur að undir þetta falli m.a. lýðfræðileg áhætta, ósamræmisáhætta, umhverfisáhætta og verðbólguáhætta.

Verðtryggðar og óverðtryggðar eignir í íslenskum krónum:

	2019		2018	
	2019	2018	Hlutfall	Hlutfall
Verðtryggð skuldabréf	112.639.031	116.261.458	41,7%	46,5%
Óverðtryggð skuldabréf	2.009.329	1.684.901	0,7%	0,7%
Fjárfestingar og handbært fé alls	269.842.408	250.067.816	100,0%	100,0%

17.2. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hætta á fjárhagslegu tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu sem stafar beint eða óbeint af sveiflum á virði eigna. LSR metur að undir þetta falli m.a. gjaldmiðlaáhætta, markaðsáhætta, uppgreiðsluáhætta, vaxtaáhætta og áhætta vegna skuldbindinga utan efnahags.

Til að fylgjast með áhættu vegna skuldbindinga utan efnahags eru tvisvar á ári teknar saman upplýsingar um ófjárfestar skuldbindingar í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu. Sjá nánari umfjöllun í skýringarlið nr. 16.

Gengisbundnar eignir:			Hlutfall	Hlutfall
	2019	2018	2019	2018
Gengisbundnar eignir	109.901.843	88.541.103	40,7%	35,4%
Fjárfestingar og handbært fé alls	269.842.408	250.067.816	100,0%	100,0%

Skipting gengisbundinna eigna eftir gjaldmiðlum:	2019	2018
USD	57,3%	60,2%
EUR	11,9%	11,3%
JPY	3,7%	4,9%
GBP	6,4%	6,5%
CHF	2,1%	2,9%
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	18,6%	14,2%
	100,0%	100,0%

17.3. Eigna- og skuldbindingajöfnuður

Hætta á að eignir mæti ekki skuldbindingum til lengri tíma, sem má til að mynda rekja til óhagstæðra markaðsbreytinga sem hafa önnur áhrif á eignir en skuldbindingar. Þar sem B-deild er bara að hluta fjármögnuð þá nýtist tryggingafræðileg úttekt ekki til að fylgjast með þessari áhættu. Þess í stað er árlega gerð sjóðsstreymisgreining á B-deild. Niðurstaða greiningarinnar er kynnt fyrir fjármálaráðuneytinu svo að Ríkissjóður Íslands geti sem bakábyrgðaraðili gert sér grein fyrir hvernig framtíðargreiðsluflæði ríkissjóðs gæti þróast.

17.4. Rekstraráhætta

Huga þarf vel að allri rekstraráhættu tengdri starfsemi sjóðsins og er henni skipt upp í sjö undirflokka. Rekstraráhætta er skilgreind sem áhættan vegna taps sem leiðir af ófullnægjandi eða ónothæfum innri verkferlum, starfsmönnum, kerfum eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Áhætta vegna svika í rekstri, hvort heldur vegna starfsmanna eða utanaðkomandi áhrifa, gætu valdið sjóðnum fjárhagslegu tjóni. Huga þarf vel að verkferlum og innra eftirliti til að fylgja reglugerðum FME og reglum sjóðsins. Huga þarf reglulega að áhættu sem tengist upplýsingatækni og áhættu vegna ýmis konar útivistunar. Skemmdir eða bilanir í búnaði geta haft áhrif á daglegan rekstur og þurfa þessi atriði hjá sjóðnum að standast alla þá staðla um upplýsingaöryggi sem fyrir liggja.

Til að takmarka rekstraráhættu hefur sjóðurinn innleitt skýrar innri reglur, starfslýsingar og verkferla.

Skýringar

17.5. Stjórnarhættir

Stjórnarhættir snúa að samskiptum, hlutverkum og ábyrgð stjórnar, stjórnenda og starfsmanna sín á milli og gagnvart öðrum hagsmunaaðilum og hvernig þessir aðilar vinna sameiginlega að því að ná fram markmiðum lífeyrissjóðsins. Stjórnarhættir fela í sér fylgni við góðar venjur og viðmið sem varða markmið og stefnur lífeyrissjóðs, hvernig rekstur hans er skipulagður, skilgreiningu á hlutverkum og ábyrgð, virkni innra eftirlits og hvernig upplýsingaflæði er háttað innan sjóðsins.

LSR metur að undir þetta falli m.a. orðsporsáhætta, pólitísk áhætta og áhætta vegna laga og reglna.

17.6. Mótaðilaáhætta

Hætta á fjárhagslegu tapi sökum þess að mótaðili uppfyllir ekki skuldbindingar sínar. LSR metur að undir þetta falli m.a. útlánaáhætta, uppgjörsáhætta og afhendingaráhætta.

Vanskil útlána og skuldabréfa greinast þannig:

	2019	2018	Hlutfall 2019	Hlutfall 2018
Útlán til sjóðfélaga	57.296	117.364	0,23%	0,49%
Önnur skuldabréf	0	0	0,00%	0,00%
Vanskil samtals	57.296	117.364	0,05%	0,11%

Varúðarniðurfærsla vegna útlána og skuldabréfa:

Í árslok 2018	252.926
Í árslok 2019	252.093
Breyting á niðurfærslu	(832)

17.7. Lausafjárahætta

Hætta á að lífeyrissjóður hafi ekki yfir nægu lausu fé að ráða til að standa undir skuldbindingum sínum eða þurfi að selja eignir á óviðunandi verði.

Ástæður þess geta verið margvíslegar, t.d. lægri iðgjaldagreiðslur launagreiðenda, mikil hækkun í lífeyrisgreiðslum eða óvænt útstreymi fjár.

Í fjárfestingarstefnu er markmið um hlutfall lausafjár eftirfarandi: Miða skal við að vægi innlána sé 5% af hreinni eign en þó að hámarki 10%. Að jafnaði skal ekki binda innlán til lengri tíma.

Á árinu 2019 voru lífeyrisgreiðslur sjóðsins um 64% hærra en tekjur af iðgjöldum. Lífeyrisbyrði sjóðsins er há og þarf sjóðurinn m.a. að selja eignir til standa undir greiðslu lífeyris. Það dregur aftur á móti úr lausafjárahættu að hátt hlutfall eigna er í auðseljanlegum verðbréfum. Á árinu 2019 greiddi ríkissjóður aukalega 7 milljarða kr. inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn.

Hlutfall lífeyris af iðgjöldum:

	2019	2018
Lífeyrir	53.351.066	49.869.143
Iðgjöld	30.490.595	28.440.651
Lífeyrisbyrði	175,0%	175,3%

17.8. Samþjöppunaráhætta

Hættan á auknu fjárhagslegu tapi vegna of mikillar samþjöppunar eigna.

LSR metur að undir þetta falli m.a. hættan á of lítilli dreifingu mótaðila og landsáhættu. Í mótaðilaáhættu er Ríkissjóður Íslands undanskilinn, enda eru eignir á hans ábyrgð áhættuminnstu eignir sjóðsins. Hins vegar getur landsáhætta einnig átt

Til að fylgjast með samþjöppunaráhættu er ársfjórðungslega skoðað hvernig eignir sjóðsins skiptast á mismunandi flokka verðbréfa sbr. 36 gr. laga nr. 129/1997 en jafnframt er skoðað hvernig eignir skiptast t.a.m. á landsvæði, atvinnugreinar, útgefendur verðbréfa og rekstrarfélög. Hér að neðan er samantekt á skiptingu eigna eftir flokkum verðbréfa úr fjárfestingarstefnu fyrir árið 2020.

Flokkur skv. 36. gr. laga 129/1997	Eign	Stefna	Vikmörk
	31.12.2019	2020	2020
(1) A.a Skuldabréf með ríkisábyrgð	22,1%	20%	15% - 30%
(1) A.b Fasteignaveðtryggð skuldabréf	9,6%	12%	5% - 20%
(2) B.a Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	2,1%	4%	0% - 10%
(2) B.b Innlán	6,4%	5%	0% - 10%
(2) B.c Sértryggð skuldabréf	0,8%	2%	0% - 5%
(3) C.a Skuldabréf lánastofnana	0,7%	1%	0% - 5%
(3) C.b Hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða	31,6%	30%	20% - 40%
(4) D.a Skuldabréf fyrirtækja	6,5%	7%	0% - 10%
(4) D.b Skuldabréf sjóða um sameiginlega fjárfestingu	0,7%	2%	0% - 5%
(5) E.a Hlutabréf	14,5%	12%	5% - 15%
(5) E.b Hlutdeildarskírteini sjóða um sameiginlega fjárfestingu	5,0%	5%	0% - 10%
(5) E.c Fasteignir	0,0%	0%	0% - 1%
(6) F.a Afleiður	0,0%	0%	0%
(6) F.b Aðrir fjármálagerningar	0,0%	0%	0%

Kennitölur

18. Fimm ára yfirlit	2019	2018	2017	2016	2015
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar.....	(73,9%)	(74,1%)	(72,8%)	(73,7%)	(68,2%)
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	(73,5%)	(73,8%)	(72,5%)	(73,7%)	(67,8%)
Ávöxtun á ársgrundvelli					
Nafnávöxtun.....	18,2%	6,5%	8,8%	0,8%	7,4%
Raunávöxtun.....	15,1%	3,1%	6,9%	(1,2%)	5,3%
Hrein raunávöxtun.....	14,8%	2,9%	6,7%	(1,5%)	5,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	5,5%	4,8%	5,6%	6,3%	7,0%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	5,9%	4,8%	1,4%	0,7%	1,9%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	49,4%	44,6%	46,4%	48,6%	49,5%
Skráð skuldabréf.....	27,9%	30,9%	33,5%	31,4%	30,5%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	5,1%	4,8%	4,5%	3,7%	3,7%
Óskráð skuldabréf.....	17,5%	19,7%	15,7%	16,3%	16,3%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	59,1%	62,1%	61,8%	59,1%	56,0%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	40,9%	37,9%	38,2%	40,9%	44,0%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	1.795	2.164	2.549	2.683	3.076
Fjöldi lífeyrisþega	17.120	16.431	15.911	14.212	13.534
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	37.064	37.503	38.292	36.214	36.601
Stöðugildi *.....	23,3	23,0	24,0	26,3	25,5
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	30.892	28.896	49.501	21.196	17.527
Lífeyrir.....	54.054	50.667	49.681	41.700	36.294
Hreinar fjárfestingartekjur.....	43.645	16.114	22.053	(1.745)	18.987
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	567	597	576	502	495
Breyting á hreinni eign	19.907	(6.266)	21.298	(22.762)	(265)
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	84,3%	83,8%	83,3%	82,0%	81,1%
Örorkulífeyrir.....	2,3%	2,4%	2,6%	2,6%	2,9%
Makalífeyrir.....	13,3%	13,7%	14,0%	15,3%	16,0%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	175,0%	175,3%	100,4%	196,7%	207,1%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	1,8%	2,1%	1,2%	2,4%	2,8%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	16,7%	6,3%	8,4%	(0,7%)	7,6%
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,22%	0,23%	0,22%	0,21%	0,20%

* Stöðugildi LSR á árinu 2019 voru 53 talsins, þar af var hlutdeild B-deildar 23,3 stöðugildi og A-deildar 29,7.

Kennitölur fyrir árið 2017 hafa verið endurreiknaðar m.t.t. sameiningar LH við B-deild LSR en hún tók gildi 01.01.2018. Kennitölur árána 2016 og fyrr hafa hinsvegar ekki verið endurreiknaðar og eru því ekki að fullu samanburðarhæfar.

Viðauki I

Deildaskipt yfirlit LSR 2019

Sameiginlegt yfirlit samtryggingardeilda og séreignardeildar

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Engjateigi 11

105 Reykjavík

711297-3919

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris

	2019	2019	2019	2019	2018
Iðgjöld	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LSR
Iðgjöld sjóðfélaga	8.373.416	401.028	960.981	9.735.424	9.222.924
Iðgjöld launagreiðenda	24.140.119	1.288.369	548.454	25.976.942	24.573.391
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	1.424	0	10.727	12.151	(8.489)
Lífeyrishækkunar	0	20.447.691	0	20.447.691	19.743.274
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	290.090	164.538	0	454.627	404.050
Innborganir og uppgjör vegna skuldbindinga	0	8.188.970	0	8.188.970	6.547.294
Séreignariðgjöld ráðstafað inn á fasteignalán ...	0	0	(420.680)	(420.680)	(418.960)
	<u>32.805.049</u>	<u>30.490.595</u>	<u>1.099.482</u>	<u>64.395.126</u>	<u>60.063.484</u>
Lífeyrir					
Heildarfjárhæð lífeyris	8.991.218	53.329.068	598.621	62.918.906	57.636.228
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	219.636	21.998	0	241.634	219.449
	<u>9.210.854</u>	<u>53.351.066</u>	<u>598.621</u>	<u>63.160.541</u>	<u>57.855.677</u>
Hreinar fjárfestingartekjur					
Hreinar tekjur af eignarhl. í félögum og sjóðum	69.529.211	33.347.469	1.742.835	104.619.515	9.382.107
Hreinar tekjur af skuldabréfum	30.080.607	9.083.420	87.317	39.251.345	32.722.048
Vaxtatekjur af bundnum bankainnistæðum	0	0	347.375	347.375	377.699
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé	330.350	748.728	9.995	1.089.074	4.036.982
Vaxtatekjur (gjöld) af iðgj. og öðrum kröfum ...	4.302	(7.024)	0	(2.722)	31.640
Fjárfestingargjöld	(382.795)	(95.595)	(4.855)	(483.245)	(367.121)
	<u>99.561.676</u>	<u>43.076.999</u>	<u>2.182.667</u>	<u>144.821.342</u>	<u>46.183.356</u>
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	728.353	559.849	12.875	1.301.077	1.288.362
Önnur gjöld	3.719	8.380	0	12.099	11.610
	<u>732.072</u>	<u>568.229</u>	<u>12.875</u>	<u>1.313.176</u>	<u>1.300.000</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	122.423.799	19.648.299	2.670.654	144.742.751	47.091.192
Hrein eign frá fyrra ári	607.066.905	248.892.046	16.819.694	872.778.645	825.687.453
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	729.490.704	268.540.344	19.490.348	1.017.521.397	872.778.645

Efnahagsreikningur

	2019 A-deild	2019 B-deild	2019 Séreign	2019 LSR	2018 LSR
Eignir					
Fjárfestingar					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	323.889.788	137.776.275	9.794.131	471.460.193	353.316.216
Skuldabréf	385.478.872	114.648.360	991.317	501.118.548	478.403.904
Bundnar bankainnstæður	0	0	8.354.466	8.354.466	7.593.138
Aðrar fjárfestingar	0	59.618	0	59.618	58.983
	<u>709.368.659</u>	<u>252.484.252</u>	<u>19.139.913</u>	<u>980.992.824</u>	<u>839.372.242</u>
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	2.367.830	289.908	6.381	2.664.120	2.744.435
Aðrar kröfur	123.842	92.140	11.808	227.789	144.110
	<u>2.491.672</u>	<u>382.048</u>	<u>18.188</u>	<u>2.891.909</u>	<u>2.888.544</u>
Ýmsar eignir					
Varanlegir rekstrarfjármunir	429.189	0	0	429.189	446.892
Handbært fé	17.791.448	17.358.156	357.177	35.506.781	32.171.835
Eignir samtals	<u>730.080.969</u>	<u>270.224.456</u>	<u>19.515.278</u>	<u>1.019.820.703</u>	<u>874.879.513</u>
Skuldir					
Áfallin lífeyrisskuldbinding	117.602	193.700	0	311.303	282.627
Aðrar skuldir	472.663	1.490.411	24.930	1.988.004	1.818.240
Skuldir samtals	<u>590.265</u>	<u>1.684.112</u>	<u>24.930</u>	<u>2.299.307</u>	<u>2.100.868</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>729.490.704</u>	<u>268.540.344</u>	<u>19.490.348</u>	<u>1.017.521.397</u>	<u>872.778.645</u>
Eignir utan efnahagsreiknings					
Krafa á launagr. skv. 33. gr. laga nr. 1/1997		508.218.196		508.218.196	474.818.135

Sjóðstreymi

	2019	2019	2019	2019	2018
Inngreiðslur	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LSR
Iðgjöld	32.772.568	30.651.813	1.109.024	64.533.405	59.898.512
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	261.498	370.605	13.611	645.714	0
Aðrar inngreiðslur	110.783	36.281	13.969	161.032	185.540
	<u>33.144.849</u>	<u>31.058.699</u>	<u>1.136.604</u>	<u>65.340.151</u>	<u>60.084.051</u>
Útgreiðslur					
Lífeyrir	9.151.294	53.378.461	613.008	63.142.764	57.774.808
Rekstrarkostnaður	710.080	497.564	16.583	1.224.227	1.199.571
Aðrar útgreiðslur	126.584	142.759	4.121	273.464	267.511
	<u>9.987.957</u>	<u>54.018.785</u>	<u>633.713</u>	<u>64.640.455</u>	<u>59.263.845</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>23.156.891</u>	<u>(22.960.086)</u>	<u>502.891</u>	<u>699.697</u>	<u>820.207</u>
Fjárfestingarhreyfingar					
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	1.962.348	893.559	24.175	2.880.083	2.739.906
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(75.838.452)	(26.886.249)	(2.249.871)	(104.974.572)	(68.899.420)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	48.745.767	36.771.155	2.473.548	87.990.470	32.703.205
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	43.918.128	17.480.837	21.564	61.420.529	57.052.827
Keypt skuldabréf	(57.304.326)	(8.141.339)	(506.460)	(65.952.125)	(79.707.117)
Seld skuldabréf	17.928.776	3.228.633	83.452	21.240.860	37.706.326
Ný bundin innlán	0	0	(410.000)	(410.000)	(390.000)
Seldar fullnustueignir	0	0	0	0	112.497
Gjöld vegna fullnustueigna	0	(634)	0	(634)	(2.988)
	<u>(20.587.760)</u>	<u>23.345.962</u>	<u>(563.592)</u>	<u>2.194.610</u>	<u>(18.684.764)</u>
Hækkun/(lækkun) á handbæru fé	2.569.132	385.876	(60.701)	2.894.307	-16.782.315
Gengismunur af handbæru fé	73.155	371.099	(3.616)	440.638	2.986.380
Handbært fé í upphafi árs	15.149.161	16.601.181	421.493	32.171.835	45.967.770
Handbært fé í lok árs	<u>17.791.448</u>	<u>17.358.156</u>	<u>357.177</u>	<u>35.506.781</u>	<u>32.171.835</u>

Kennitölur LSR

Fimm ára yfirlit	2019	2018	2017	2016	2015
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	16,6%	5,6%	7,6%	3,0%	8,7%
Raunávöxtun.....	13,6%	2,3%	5,7%	0,9%	6,6%
Hrein raunávöxtun.....	13,4%	2,1%	5,6%	0,8%	6,5%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	5,6%	4,7%	5,6%	6,3%	6,5%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	5,6%	4,6%	1,4%	0,7%	1,7%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	42,4%	37,6%	35,7%	34,6%	41,3%
Skráð skuldabréf.....	28,4%	32,5%	36,4%	37,6%	40,2%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	5,6%	4,5%	4,9%	3,8%	4,7%
Óskráð skuldabréf.....	22,6%	24,6%	23,0%	23,0%	12,8%
Bankainnistæður, bundnar.....	0,9%	0,8%	0,0%	0,9%	1,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	63,9%	69,8%	71,4%	75,0%	69,0%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	36,1%	30,2%	28,6%	25,0%	31,0%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	32.128	31.703	30.809	30.324	30.080
Fjöldi lífeyrisþega.....	25.472	23.805	21.142	19.626	18.175
Fjöldi sjóðfélaga í árslok *.....	112.840	111.065	107.053	104.798	102.844
Stöðugildi.....	53,0	49,7	48,4	49,3	45,4
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	63.546	61.024	75.968	171.857	42.196
Lífeyrir.....	62.328	58.781	50.744	46.081	40.543
Hreinar fjárfestingartekjur.....	142.913	46.922	57.701	9.884	53.129
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	1.284	1.309	1.011	930	878
Breyting á hreinni eign.....	142.835	47.844	81.915	134.719	53.927
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	82,1%	81,7%	80,4%	79,6%	77,9%
Örorkulífeyrir.....	5,9%	5,9%	5,9%	6,3%	7,3%
Makalífeyrir.....	11,7%	12,2%	13,4%	13,8%	14,3%
Barnalífeyrir.....	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%
Aðrar útgreiðslur.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	98,1%	96,3%	66,8%	26,8%	96,1%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	2,0%	2,1%	1,3%	0,5%	2,1%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	15,3%	5,4%	7,3%	1,4%	8,7%
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,14%	0,15%	0,13%	0,13%	0,14%

* Fjöldi sjóðfélaga í árslok er samantlagður fjöldi sjóðfélaga í öllum deildum LSR. Það hefur þau áhrif að einhverjir sjóðfélagar eru taldir oftari en einu sinni.

Kennitölur fyrir árið 2017 hafa verið endurreiknaðar m.t.t. sameiningar LH við B-deild LSR en hún tók gildi 01.01.2018. Kennitölur árána 2016 og fyrr hafa hinsvegar ekki verið endurreiknaðar og eru því ekki að fullu samanburðarhæfar.